

رئیس قوه قضائیه:

آرمان خواهی دانشجوی از جنس مطالبات احزاب سیاسی نیست

مرکز رسانه قوه قضائیه: رئیس قوه قضائیه از دانشجویان به‌عنوان جوانان بانشاط، آرمان‌خواه، صادق و دغدغه‌مند یاد کرد و با بیان اینکه آرمان‌خواهی دانشجویان از جنس مطالبات احزاب و گروه‌های سیاسی نیست...

صفحه ۳

سه‌شنبه ۱۸ آذر ۱۳۹۹ • ۲۲ ربیع‌الثانی ۱۴۴۲ • ۸ دسامبر ۲۰۲۰

تیتراها

علوی تبار، شکوری‌راد و...
در مراسم روز دانشجو در دانشگاه تهران

اصلاح اصلاحات

صفحه ۳

پای مجلس چطور به جنجال شطرنج باز شد؟

صفحه ۱۱

تورود دانشمند ایرانی در نگاه تحلیلگران غربی

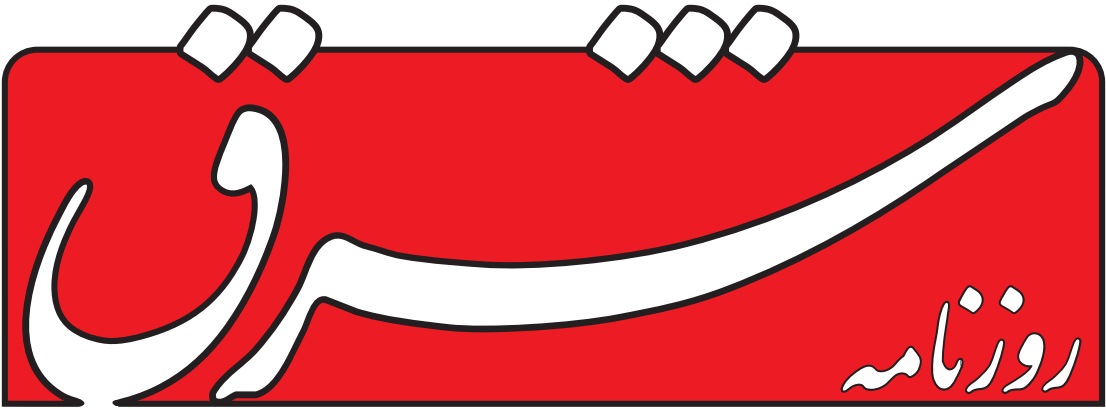
خاورمیانه نگران واکنش ایران

صفحه ۴

گفت‌وگو با خانواده دکتر غلامعباس توسلی
نگران هضم جامعه‌شناسی
در رادیکالیسم بود

صفحه ۲

روزنامه

رئیس بانک مرکزی:

تحریم آمریکا مانع خرید واکسن کرونا برای ایران شد

گروه جامعه: رئیس کل بانک مرکزی گفت: از آنجا که خرید واکسن کرونا (covax) باید از مسیر رسمی سازمان بهداشت جهانی انجام گیرد، تاکنون هر طریقی برای پرداخت و انتقال ارز مورد نیاز به خاطر تحریم غیرانسانی دولت آمریکا...

صفحه ۹

سال هجدهم • شماره ۳۸۸۴ • ۱۲ صفحه • ۵۰۰۰ تومان

سرمقاله

پیدا و پنهان مصوبه هسته‌ای مجلس

جاوید قربان اوغلی • دیپلمات بازنشسته

از هر منظری به اقدام اخیر مجلس با عنوان «اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها و صیانت از حقوق ملت ایران» که پس از تأیید فوری شورای نگهبان به رئیس دولت ابلاغ شد، نگاه شود، اقدامی انفعالی، شتاب‌زده، غیرکارشناسی، در زمان نامناسب و در یک کلمه «خودزنی» است.

قبل از توضیح دلایل این مدعا، ذکر دو نکته مصوبه اخیر ضروری است.

اول: ابهام قانونی مصوبه مجلس است. محمدباقر قالیباف در مقام پاسخ به انتقادهای به این مصوبه و روش کاری آن گفته است: «در این زمینه با دبیرخانه شورای عالی امنیت هماهنگی شده و این مصوبه به دنبال خروج از توافق هسته‌ای موسوم به برجام نیست». توضیح ریاست محترم مجلس نه‌تنها رافع ابهام نیست؛ بلکه بر آن می‌افزاید. «وفق بند ۳ ماده ۱۷۶ قانون اساسی «مصوبات شورای عالی امنیت ملی پس از تأیید مقام رهبری قابل اجراست». قانون‌گذار ریاست شورای عالی امنیت ملی را به رئیس‌جمهور واگذار کرده است. به طور طبیعی تصمیمات شورا باید با امضای رئیس آن برای تأیید به دفتر رهبری ارسال شود. ضمن اینکه اتخاذ تصمیمی از جنس و محتوای مصوبه اخیر، به دلیل اهمیت و نقش آن در سیاست‌های کلان کشور، بدون آگاهی رئیس‌جمهور به‌عنوان شخص دوم کشور (باز هم براساس نص قانون اساسی) و تأیید رهبری فاقد وجاهت حقوقی و قانونی است. واکنش روحانی به این مصوبه نشان‌دهنده بی‌اطلاعی او از طرح چنین مصوبه‌ای در شورای عالی امنیت ملی است. مگر اینکه گفته شود او به دلایلی در چنین جلسه‌ای حضور نداشت. بسیار واضح است که تصمیم کمیته‌ها و دبیرخانه نمی‌تواند ملاک مجلس برای تصویب آن باشد.

دوم: این بخش از اظهار نظر رئیس مجلس است که می‌گوید: «این مصوبه به دنبال خروج از توافق هسته‌ای نیست». هرچند باید به فال نیک گرفت و از آن استقبال کرد، متأسفانه در عرصه واقع غیر از این است و در حکم کلیدخوردن خروج از برجام است. تاجایی که حافظه نگارنده به یاد می‌آورد، قالیباف در مناظره‌های انتخابات ریاست‌جمهوری در سال ۱۳۹۶ به‌صراحت از توافق هسته‌ای حمایت کرده و گفته بود: «اگر توفیق خدمت پیدا کنم، به‌عنوان منتخب مردم، حتماً از برجام پاسداری می‌کنم». اینک او در جایگاه رئیس مجلس با تأیید این مصوبه توبی که چند سال در زمین ترامپ و دیگر اعضای ۵+۱ بود، به زمین ایران بازگردانده و خط بطلانی بر ۱۵ گزارش مدیر کل آژانس در پایداری ایران به‌تعهدتش در برجام شده است. بعید می‌دانم او از مخاطرات چنین تصمیمی آگاه نباشد.

اما دلایل نگارنده درباره مدعای یادشده: ۱- مصوبه انفعالی است؛ چون پس از خیز بلند مجلس برای استیضاح رئیس‌جمهور که با هشدار و انذار آگاهانه رهبری به محاق رفت، امضاکنندگان استیضاح، فرصت ترسور خبیثانه شهید محسن فخری‌زاده، دانشمند برجسته کشور را برای استمرار فشار به دولت فراهم دیدند. دلولایسان مذاکرات و توافق هسته‌ای با برداشت ناصواب از سخنان رهبری درباره دو استراتژی «پایان تحریم‌ها و بی‌اثرکردن تحریم‌ها» این مصوبه را کلید زدند.

ادامه در صفحه ۴

عکس: اسپر چندی

تعیین خط قرمز برای فروش نفت

سیدمحمد غرضی در گفت‌وگو با «شرق» تأکید کرد که نفت روی زمین نمی‌ماند

صفحه ۵

یادداشت

حقوق بشر در چنبره خوانش و تفسیرهای نو

این آزادی‌ها و رفع هرگونه تبعیض و منع هر نوع شکنجه (جسمی و روحی) به هر صورت و شکل و برخورداری تمام انسان‌ها از دادرسی عادلانه و برابر در سایر مواد منشور و اعلامیه و نزدیک به صد سند بین‌المللی و منطقه‌ای حقوق بشر،

به‌ویژه میثاقین صیانت از حقوق مدنی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی مورد حمایت قرار گرفته است. ایران هم پیش از سال ۱۳۵۷ و هم بعد از انقلاب این اسناد را پذیرفته و به لحاظ اعتبار حقوقی مانند قوانین کشور لازم‌الاجراست. اصول ۱۹ و ۲۰ قانون اساسی ایران نیز تصریح دارد که مردم ایران از هر قوم (ملیت) و قبیله که باشند از حقوق مساوی برخوردارند و رنگ، نژاد، زبان و مانند اینها سبب امتیاز نخواهد بود. همین قانون در اصل سیستم نیز تأکید می‌کند همه افراد ملت اعم از زن و مرد یکسان در حمایت قانون قرار دارند و از همه حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با رعایت موازین اسلام برخوردارند. به شرحی که می‌آید، در اصول مختلف این قانون بر حفظ و اجرای بسیاری از حقوق مردم تأکید شده است.

ادامه در صفحه ۲

صالح نیکبخت
حقوق‌دان

فاصله هفت‌روزه سالگردهای تصویب قانون اساسی ایران (ق-۱) در فرادوم ۱۲ آذر ۱۳۵۸ و تصویب منشور ملل متحد در ۱۹ آذر ۱۳۲۴ و پی آن اعلامیه جهانی حقوق بشر بر اساس این منشور، مانع از آن نیست که هر دو موضوع و موارد مشترک و تحقق‌نیافته آن دو سند معتبر بین‌المللی و این شاخص‌ترین سند ملی ایران بررسی شود. یکی از انسانی‌ترین اهداف نویسندگان منشور ملل متحد و اعلامیه جهانی حقوق بشر، به نحوی که به ترتیب در بندهای ج و ب مواد ۵۵ و ۱۳ و سایر مواد این منشور و نیز مواد مختلف اعلامیه آمده است، تحقق موازین حقوق بشر و آزادی‌های دموکراتیک بر اساس حقوق برابر همه افراد نوع بشر و روح برادری بدون هرگونه تبعیض و فراتر از زمان و مکان و اعمال این حقوق برای تمام افراد بود. جزئیات

مجلس می‌تواند دولت را مجازات کند؟

نعمت احمدی: احمدی نژاد بسیاری از قوانین را اجرا نمی‌کرد

نعمت احمدی، حقوق‌دان در این زمینه معتقد است: اینکه برای دولت یا نهادی در متن قانون، مجازات و حبس در نظر گرفته شود، بدعت جدید مجلس یازدهم است؛ زیرا در قوانین ما آمده است که اگر شخصی مانع اجرای قانون شد، چه مجازاتی شامل او می‌شود. این حقوق‌دان درباره تعیین حبس و مجازات در صورت استنکاف از طرح اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها گفت: مجلس حق قانون‌گذاری دارد اما میزان مجازات در قانون مجازات اسلامی تعیین و درجه‌بندی شده است...

مشروح گزارش را در صفحه ۳ بخوانید

صفحه ۳

ضرغامی:
یک مینی بوس
نامزد داریم

حرف‌اول

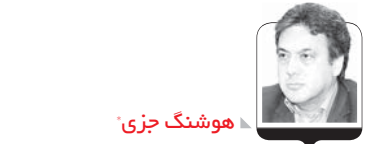
ارزش فراموش شده خاک

درشتی می‌شود و مفهومش این است که به‌طور متوسط در کشور سالانه چنین رقمی از دست می‌ود. البته در برخی مناطق و شرایط میزان خسارت ناشی از فرسایش تشدیدشونده است.

مثلاً در سیل خرم‌آباد لرستان، سیلی که آن همه خاک را به خانه مردم برد، میزان فرسایش بسیار شدید بود یا در دشتیاری سیستان و بلوچستان که نزدیک به بیش از ۳۰ هزار هکتار توسعه گرگروها یا فرسایش خندقی را داریم، حجم بسیار زیادی خاک به دریای عمان می‌ریزد که ارزش اقتصادی آن بسیار زیاد است. ما سالانه میلیون‌ها دلار را بر اثر فرسایش خاک از دست می‌دهیم؛ اما اعتباری که برای جلوگیری از این روند تخریب پرداخت می‌شود با میزان خسارتی که به کشور وارد می‌شود، به‌هیچ‌وجه همخوان نیست. یکی از مشکلاتی که در ارتباط با منابع طبیعی داریم، این است که یک‌سری اطلاعات و ارزش‌گذاری‌ها در تولید ناخالص ملی وارد نمی‌شود. ارزش خاک و درخت در این محاسبات وارد نمی‌شود. به همین دلیل وقتی می‌خواهند جاده‌ای زده شود یا لوله‌گذاری کشیده شود، این‌ها را در نظر گرفته نمی‌شود. اگر قیمت‌گذاری ناخالص ملی در نظر گرفته نمی‌شود، ارزش خاک و درخت را در محاسبات و وضعیتی فرسایش بادی و آبی در ریزگردها به سمت ایران سرازیر می‌شود. فرسایش‌های بادی مشکل‌ساز می‌شود و در جاهایی مانند کارون، سفیدرود، کرخه و حوضه‌های آبخیز مرتبط با سد‌های کشور که ۴۲ میلیون هکتار وسعت دارند، بحث فرسایش آبی بیشتر از فرسایش بادی مورد توجه قرار می‌گیرد. بنابراین اهمیت و وضعیت فرسایش بادی و آبی در عرصه‌های مختلف متفاوت است. بر اساس برآوردهایی که از زیان اقتصادی ناشی از فرسایش خاک در دنیا انجام شده، ارزش اقتصادی هر تن خاک از دست‌رفته ۲۸ دلار تعیین شده است. بنابراین اگر میزان فرسایش خاک در ایران را ۱۶۴ تن در هکتار و در سال در نظر بگیریم؛ یعنی در هر هکتار ۲۴۸ دلار به دلیل فرسایش خاک از دست می‌دهیم که در سطح ۱۲۵ میلیون هکتار عدد بسیار

اهمیت دارد که حتی اگر خاک داشته باشیم و فرسایش پیدا نکند، اگر غنی‌سازی روی آن انجام نشود و مواد آلی آن افزایش نیابد، محصولی هم تولید نمی‌شود؛ یعنی اگر کربن بیشتری در خاک نداشته باشیم، باز خاک فقیری داریم که امکان تولید آن بسیار کم است. بنابراین بحث غنی‌سازی خاک موضوع مهمی است که در کشور باید مرکز توجه قرار گیرد. متوسط فرسایش خاک در گذشته بر اساس سند راهبردی خاک کشور ۱۶۰۴ تن در هکتار در سال اعلام شده بود؛ اما مطالعات جدیدی که پژوهشکده آبخیزداری و حفاظت خاک انجام داده، نشان می‌دهد میزان فرسایش خاک در ایران ۱۵۰۴ تن در هکتار و در سال است. برای کنترل فرسایش خاک در ایران، برنامه‌های حفظ و احیای پوشش گیاهی و عملیات آبخیزداری در دستور کار قرار دارد. در کشور ۱۲۵ میلیون هکتار عرصه فرسایش آبی و نزدیک به ۳۲ میلیون هکتار عرصه بیابانی داریم که در آنها فرسایش رخ می‌دهد. در جایی مثل هامون که تالاب خشک شده و از سمت افغانستان ریزگردها به سمت ایران سرازیر می‌شود، فرسایش‌های بادی مشکل‌ساز می‌شود و در جاهایی مانند کارون، سفیدرود، کرخه و حوضه‌های آبخیز مرتبط با سد‌های کشور که ۴۲ میلیون هکتار وسعت دارند، بحث فرسایش آبی بیشتر از فرسایش بادی مورد توجه قرار می‌گیرد.

بنابراین اهمیت و وضعیت فرسایش بادی و آبی در عرصه‌های مختلف متفاوت است. بر اساس برآوردهایی که از زیان اقتصادی ناشی از فرسایش خاک در دنیا انجام شده، ارزش اقتصادی هر تن خاک از دست‌رفته ۲۸ دلار تعیین شده است. بنابراین اگر میزان فرسایش خاک در ایران را ۱۶۴ تن در هکتار و در سال در نظر بگیریم؛ یعنی در هر هکتار ۲۴۸ دلار به دلیل فرسایش خاک از دست می‌دهیم که در سطح ۱۲۵ میلیون هکتار عدد بسیار

هوشنگ جزی

فرسایش خاک را از دو منظر باید مرکز توجه قرار داد. یک منظر خاکی است که از دست می‌دهیم؛ یعنی به لحاظ فیزیکی، سالانه حجمی از خاک را از دست می‌دهیم که این مسئله خیلی برای ما اهمیت دارد و بر حیات کشور تأثیرگذار است؛ زیرا اگر ما خاک را از دست بدهیم، هیچ بستری برای تولید و رشد گیاه و بستری نیز برای نگهداری آب نداریم. بنابراین هرچقدر باران بیاید، تبدیل به سیل می‌شود. منظر دیگری که باید به بحث فرسایش خاک توجه شود، بحث تنوع زیستی است. خاک به‌عنوان یک عنصر غیرزنده در داخل خود عناصر زنده بسیاری زیادی دارد که کمک می‌کنند امکان تولید محصولات در خاک بیشتر شود. در خاکی که به لحاظ تنوع زیستی غنی باشد، افزایش بهره‌وری در تولید داریم. غنای خاک کمک می‌کند پوشش گیاهی بهتر و غنی‌تری داشته باشیم. به این ترتیب، بهره‌وری هم بالا می‌رود. بنابراین مسئله فرسایش خاک چه از لحاظ از دست‌رفتن تنوع زیستی در خاک و چه به لحاظ از دست‌رفتن حجم خاک، اهمیت بسیار بالایی برای ما دارد. وقتی فرسایش خاک اتفاق می‌افتد، ما هم خاک را از دست می‌دهیم و تنوع زیستی را؛ اما متأسفانه در کشور ما فقط به حجم از دست‌رفته خاک اشاره می‌شود، درحالی‌که بحث حفظ تنوع زیستی اهمیت بسیاری برای ما دارد و باید روی آن بیشتر کار کرده و مطالعاتی داشته باشیم. همچنین باید برای غنی‌شدن خاک برنامه‌ریزی کنیم. تنوع زیستی خاک در دنیا مبحث جدیدی است. این مسئله از آن جهت

شرق
روزنامه

قابل توجه هنرمندان
نویسندگان، روزنامه‌نگاران
مدیران و مخاطبان فرهیخته
روزنامه شرق

روزنامه «شرق» در راستای تداوم زنجیره فعالیت‌های فرهنگی و انتشاراتی خود در نظر دارد در سال جاری سررسید جامع ۱۴۰۰ را با نام «سررسید قرن» منتشر کند. سررسید «قرن» مجموعه‌ای محتوامحور از تمامی رویدادهای مناسبیتی فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، هنری و اجتماعی خواهد بود که مشابه آن در هیچ سررسیدی وجود نخواهد داشت. تیم تولید محتوای «شرق» با چند ماه کار پژوهشی، مجموعه‌ای از مناسبیت‌های ملی- تاریخی- بین‌المللی را با تفکیک مناسبیت‌های شمسی/میلادی/قمری تدارک دیده‌اند که مجموعه این کار پژوهشی در سررسید قرن به همراه تصاویر چهره‌ها منتشر خواهد شد. همچنین در سررسید ۱۴۰۰ به پهانه پایان قرن شمسی و ورود به قرن تازه، مجموعه‌ای از صد عکس-رویداد مهم قرن به همراه شرح آن منتشر خواهد شد که به نظر می‌رسد این مجموعه برای روزنامه‌نگاران، پژوهشگران و مدیران واجد ارزش کاربردی-آرشیوی باشد. اطلاعات مراکز فرهنگی شامل سینماها، تئاترها، گالری‌ها و... در تهران و شهرستان‌ها نیز در این سررسید در دسترس خواهد بود.

بدون هزینه ارسال

شرق
روزنامه

تحویل روزنامه در منزل
یا محل کار شما

۸۸۹۰۳۵۴۸